

PODMIENKY V ÚPZC SEČOVCE SÚ PRÍSNEJŠIE AKO VÝKON TRESTU ODŇATIA SLOBODY. A TO NAPRIEK TOMU, ŽE CUDZINCI, VRÁTANIE ŽIEN A DETÍ, ŽIADEN TRESTNÝ ČIN NESPÁCHALI

Bratislava 12. decembra 2023

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský od mája 2023 plní aj úlohy Národného preventívneho mechanizmu (ďalej „NPM“) podľa Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Aj na základe tohto mandátu vykonal začiatkom júna 2023 s právnymi expertkami a expertmi z Kancelárie verejného ochrancu práv neohlásený monitoring v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce (ďalej „ÚPZC Sečovce“).

„Do ÚPZC Sečovce som sa vrátil na hĺbkový monitoring v júni 2023 po tom, čo som dňa 13. apríla 2023 prišiel na neohlásenú návštevu tohto zariadenia. Viaceré moje podozrenia a indicie nadobudnuté počas aprílovej návštevy sa v júni potvrdili. Dospel som k záveru, že súčasný stav je potrebné výrazne reformovať. V zariadení sme zistili množstvo čiastkových problémov, ktoré nie sú v súlade s ľudskoprávnymi štandardmi. Kumulácia čiastkových problémov vytvára režim spôsobilý neprímerane zasiahnuť do práv osôb obmedzených na osobnej slobode. A tu nehovoríme len o cudzincoch – mužoch. V útvere som našiel i matky s ich deťmi.“ konštatuje verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Medzi zistenia, ktoré verejný ochranca práv konštatuje v správe z monitoringu patrí najmä:

- **porušenie práva na 2 denné vychádzky** vo vymedzenom priestore, pričom každá má trvať najmenej hodinu,
- alarmujúci **nedostatok sociálnych pracovníkov**; v ÚPZC Sečovce, ktoré majú kapacitu 176 osôb, sa nachádza len jeden sociálny pracovník,
- nedostatok zmysluplných aktivít,
- **absencia možnosti kontaktovať rodinu a priateľov a s tým spojené plošné odoberanie mobilných telefónov**,
- **demonštrácia hrubej sily príslušníkov riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Sobrance (ďalej len „RHCP Sobrance) počas služobného zásahu v zariadení**, z ktorého nebol vyhotovený audiovizuálny záznam,
- **umiestňovanie zaistených cudzincov do izolácie**, ako aj jej predlžovanie, je sprevádzané iba formalistickým rozhodnutím s poukazom na zákonné ustanovenie bez bližšieho zdôvodnenia, z ktorého nie sú zjavné individuálne dôvody nebezpečnosti,

- zlý prístup k zdravotnej starostlivosti,
- **zlé a nevyhovujúce materiálne podmienky zariadenia**, napr. pridelenie nevhodnej a roztrhanej obuvi, hygienické potreby po záručnej lehote alebo roztrhané a výrazne opotrebované postel'né matrace,
- **chýbajúca informovanosť** o právach v administratívnom a azylovom konaní, o možnosti obrátiť sa na právneho zástupcu, príslušné organizácie alebo na verejného ochrancu práv.

„Nedostatky, ktoré som v ÚPZC Sečovce identifikoval, považujem za závažné. Absencia konštruktívnych aktivít, obmedzené možnosti kontaktovať vonkajší svet, nedostatok informácií o právnom statuse a právnej pomoci, nedostatočná zdravotná starostlivosť, zlé materiálne a čiastočne aj hygienické podmienky, plošné uplatňovanie reštrikcií, prax vykonávania osobných prehliadok, nedostatočné odôvodňovanie umiestňovania do izolácie a v neposlednom rade okolnosti, za ktorých ÚHCP Sobrance vykonalo služobný zákrok, to všetko predstavuje okolnosti, ktoré - kumulatívne vzaté - môžu predstavovať porušenie zákazu zlého zaobchádzania. Všetky tieto nedostatky spôsobujú u ľudí smútok a frustráciu. Tie by sa mali čiastočne sanovať sociálnou prácou. Jeden sociálny pracovník v zariadení však nemôže pokryť potreby všetkých umiestnených osôb. Pre porovnanie - v systéme väznenstva, kde sú umiestňované súdom právoplatne odsúdené osoby za trestné činy – je stanovený normatív jeden pedagóg na 35 väznených osôb. U mladistvých má jeden pedagóg na starosti 15 väznených osôb. Celá situácia ma mrzí o to viac, že na viaceré nedostatky v ÚPZC Sečovce ešte v roku 2009 poukazoval aj Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT). Považujem za poľutovaniahodné, že táto situácia sa ani po 14 rokoch nijako nezlepšila.“ hovorí verejný ochranca práv.

Na základe zistení vydal verejný ochranca práv 43 odporúčaní Ministerstvu vnútra SR, Prezídium Policajného zboru a ÚPZC Sečovce. Správu z monitoringu zaslal dotknutým orgánom, ktoré majú na vyjadrenie lehotu 20 dní. Plnenie vydaných odporúčaní je časovo ohraničené a o ich implementácii sa verejný ochranca práv bude informovať u dotknutých orgánov.

Príloha:

Správa z monitoringu v ÚPZC Sečovce zo dňa 7. december 2023

Súvisiace správy:

- <https://vop.gov.sk/zacali-sme-neohlasenu-kontrolnu-navstevu-v-ustave-policajneho-zaistenia-pre-cudzincov-secovce/>
- <https://vop.gov.sk/mysteryshopping-v-uvv-a-uvtos-kosice-a-upzc-secovce/>
- <https://vop.gov.sk/co-prinasa-narodny-preventivny-mechanizmus-proti-muceniu-pre-ludi-na-slovensku/>